

Delaktighet på distans för personer med kommunikativa och kognitiva svårigheter

Margret Buchholz
Doktorand, Institutionen för neurovetenskap
och fysiologi, Sektionen för Hälsa och
Rehabilitering
Specialarbetsterapeut Dart -
Kommunikations och dataresurser för
Västra Götalandsregionen

Disposition

- Vad är fjärrkommunikation?
- För vem?
- Övergripande syfte
- Resultat och slutsatser från genomförda studier?
- Kort om pågående studier

Bakgrund

- Kommunikationssvårigheter kan påverka möjligheten till:
  - Kontroll över sitt eget liv
  - Självbestämmande
  - Delaktighet
  - Närkommunikation
  - Fjärrkommunikation

Fjärrkommunikation

- Inbegriper sätt som vi använder för att kommunicera med någon som vi inte är i samma rum som.
- Det kan vara att ringa, skicka brev, sms och e-post, individuell eller gruppchatt, olika meddelande-funktioner såsom Messenger och Hangouts eller videosamtal.

Fördelar med fjärrkommunikation

- + Fjärrkommunikation kan underlätta sociala kontakter och möjliggöra delaktighet.
- + Snabb teknikutveckling av datorer, smarta telefoner, surfplattor och programvaror/appar

Nackdelar

- Många har inte tillgång till fjärrkommunikation vilket begränsar delaktighet och ökar isolering och ensamhet.
- Begränsad tillgång till tekniken pga motorik och kognition. Behöver ofta kunna läsa och skriva.
- Brist på forskning om behoven hos personer med kommunikationssvårigheter.

Övergripande syfte

Att utforska användning av och önskemål kring fjärrkommunikation hos personer med en kombination av kommunikativa och kognitiva svårigheter i förhållande till självbestämmande och delaktighet.

Målgrupp

Personer med omfattande kommunikationssvårigheter som har begränsad läs- och skrivförmåga.

Att messa med bilder och talsyntes – hur fungerar det?

Bilder och symboler

Bilder och symboler kan användas för att messa. För detta behövs en speciell telefon. Ett meddelande sätts ihop genom att man väljer bilder som representerar ord eller meningar.

Talsyntes

Telefonen har en talsyntes som är en röst som läser upp meddelandena. På det sättet kan man lyssna på mottagna meddelanden eller läsa sina sms innan man skickar dem.

Till alla telefoner

Bilden som användaren valt representeras av en text som skickas iväg som ett vanligt sms till vilken telefon som helst.

Hjälpmedel

Personer med kommunikationssvårigheter kunde få denna typ av telefon förskrivna. Idag finns inte produkterna längre och vanliga smartphones och appar stöder (ännu?) inte detta sätt att skicka sms.

Resulterade i två utvärderande studier

Semistrukturerade intervjuer

Sju förskrivare (4 AT, 3 Log)

Sju användare

Innehållsanalys

Tillfredsställelse   Delaktighet

**Text messaging with pictures and speech
synthesis for adolescents and adults with cognitive
and communicative disabilities
- professionals' views about
satisfaction and participation**

Buchholz, M., Mattson Müller, I., & Ferm, U. (2013)

Utforskar förskrivarnas uppfattning om
användarnas tillfredsställelse och delaktighet
efter ett års användning av sms med bildstöd
och talsyntes.

**Text messaging with picture symbols –
experiences of seven persons with cognitive and
communicative disabilities**

Mattsson Müller, I., Buchholz, M., & Ferm, U. (2010)

Utforskar deltagarnas upplevelse om
tillfredsställelse och delaktighet efter ett års
användning av sms med bildstöd och talsyntes.

Resultat förskrivare a)		
Satisfaction with the device		
Acceptance of the device	Functionality of technology	Usability
Expectations	Handling of the device	Learning to use a new device
To blend in	The importance of intelligible speech	The importance of speech synthesis The usefulness of TMSS

Resultat förskrivare b)	
Participation	
Independence	Interaction with other people
To gain confidence	Using symbols for single words and whole phrases
To manage more things on one's own	To have enough time
To feel safe in daily life	To proceed to face to face communication

Diskussion

- Viktigt att kunna använda teknik som andra – standardteknologi
- Behov av individualisering – krävande för omgivningen
- Ökad säkerhet och självsäkerhet – utökade aktivitetsområden. Uppåtgående spiral av självständighet, självbestämmande och delaktighet.
- Enda sättet att fjärrkommunicera
- Märks inte att man har en funktionsnedsättning

“That is how I speak nowadays” – Experiences of Remote Communication among Persons with Complex Communication Needs

Buchholz M, Ferm U, Holmgren K. (2017)

- Utforskar erfarenheter av och önskemål om fjärrkommunikation i vardagen hos målgruppen i förhållande till självbestämmande och delaktighet.

Metod

- Semistrukturerade intervjuer med bildstöd
- Samtalsmatta (Talking Mats)
- 11 deltagare i målgruppen
- Analys med systematisk textkondensering

Samtalsmatta, procedur

Resultat		
To get through in one's own way	Own strategies to enable communication	Technology not meeting needs
Difficulties of making oneself understood	Facilitating for the communication partner	To choose not to use technology
Self-determination through independence	Making preparations	Dependence on technology causes problems
Self-determination through assistance	Using remote communication in writing instead of speech	Lack of useful assistive technology

<ul style="list-style-type: none"> • Diskussion • Vanligt att det som personerna inte har erfarenhet av inte anses som viktigt. Svårt att veta vad man behöver om man aldrig provat. • Tillgång till tekniken är ett problem – trots att lösningar finns • Komplex situation med användning av assistansen. Vad är självständighet och självbestämmande? • Kunna klara sig ensam - säkerhet

Pågående studie

Stödpersoner till personer med kommunikativa och kognitiva svårigheter har en unik inblick i personernas kommunikation i vardagen och kompletterar tidigare studie med personerna själva.

Studiens syfte är att genom en kvalitativ ansats undersöka hur stödpersoner ser på fjärrkommunikation, både möjligheter och hinder. Fokusgrupper används då det är en metod där deltagarnas gruppinteraktion fördjupar de olika perspektiven och utvecklar ny kunskap.

Preliminära resultat

Användarnas kontroll över sitt eget liv	Vad krävs för att rätten till kommunikation ska tillgodoses	Rollen som stödperson och dess svårigheter
Fjärrkommunikation för att ha rodet sitt eget liv	Tillgång till fungerande teknik	Balans mellan risker och möjligheter
Fjärrkommunikation för social samvaro på lika villkor	Tillgång till information, kunskap och stöd	Vad är lagom stöttning och vad är press?
Ökad säkerhet genom fjärrkommunikation	Tillgång till kompetent personal	Frustration över ansvaret över någon annans kommunikation
Att styra bilden av sig själv	Kompetens och kunskap hos användaren	

Nästa studie

Studien syftar till att beskriva aspekter av och funktioner i teknik för fjärrkommunikation som kan möjliggöra självständig kommunikation, självbestämmande och delaktighet för målgruppen.

Referenser

- Mattsson Müller, I., Buchholz, M., & Ferm, U. (2010). Text messaging with picture symbols – Experiences of seven persons with cognitive and communicative disabilities. *Journal of Assistive Technologies*, 4(4), 2-50.
- Buchholz, M., Mattson Müller, I., & Ferm, U. (2013). Text messaging with pictures and speech synthesis for adolescents and adults with cognitive and communicative disabilities – professionals' views about user satisfaction and participation. *Technology and Disability*(25), 87-98.
- Buchholz M, Ferm U, Holmgren K. "That is how I speak nowadays" – experiences of remote communication among persons with communicative and cognitive disabilities. *Disability and rehabilitation*. 2017:1-12.

Tack för er uppmärksamhet!

margret.buchholz@vgregion.se

 DART

 VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
SÄMREGRÄNSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET